

MØTEBOK

ØYSTRE SLIDRE FJELLSTYRE

SAK NR: 26/2014
SAKSBEHANDLER: Reidar Gran
Arkivnr.: Høringsperm

MØTEDATO: 1.9.2014
MØTESTED: Tingvang

SIGN: Nina Thon

Utskrift til:
Statskog SF
Klima- og Miljødepartementet
Norges Fjellstyresamband

Bruk av snøscooter til fornøyleskjøring. Forslag til endring av lov og forskrift – Høring.

Saksdokumenter:

- Høringsbrev fra Klima- og Miljødepartementet av 10.7.2014. Oversendt fra NFS til fjellstyrene

Saksopplysninger:

Klima- og miljødepartementet har sendt forslag til endring i *Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag* og *Forskrift for motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag*.

Høringsfristen til departementet er 19. september. Norges fjellstyresamband vil behandle høringa på styremøte den 8.-9. sept. Fjellstyresambandet sender sitt forslag til fjellstyrene med kort uttalefrist.

Bakgrunn kort oppsummert:

- Ot.prp. nr 45 (1976-77) var forarbeid til gjeldende lov. Bl.a. er følgende referert i høringsbrevet: *"Naturlige utgangspunkt for en regulering av motorferdselen må være å søke å begrense den til formål og behov som har en allment akseptert nytteverdi"*, og at siktemålet med loven måtte være *"å verne om naturmiljø og fremme trivselen"*.
- Ti år seinere var antall snøscootere økt fra 6000 til 30 000 i Norge (nå ca 76.000). I 1988 kom en forskrift på temaet. Målet med den nasjonale forskriften er *"å hindre den rene fornøyleskjøring, uten å legge hindringer i veien for den kjøring som har et nyttig og nødvendig formål"*, jf Ot.prp. nr. 60 (1986-87) side 10
- Bortsett fra i Nord-Troms og Finnmark er det i Norge ikke åpnet for fornøyleskjøring med snøscooter.
- Flere kommuner og fylkesting utenfor Nord-Troms og Finnmark har fremmet ønsker om at det åpnes for slik kjøring som tilbud til allmennheten og i reiselivssammenheng.
- Det var på gang en forsøksordning i 104 kommuner som Sivilombudsmannen mente lå utenfor de rettslige rammene for forsøksloven. Regjeringen avbrøt forsøksordningen.
- Departementet fremmer nå i stedet en endring av lov og forskrift gjennom en rask lovprosess.

Departementets skriver bl.a. i sitt forslag.

- Departementet foreslår at det gis en viss åpning for kjøring med snøscooter til fornøylesformål ved at kommunene gis adgang til å etablere løyper for slik kjøring.
- Økt støy og trafikkbelastninger i utmark er negativt bl.a. for friluftsliv og for sårbart naturmangfold, og for dem som utsettes for støy som følge av slik ferdsel. En markert økt motorisering av norsk utmark er derfor ikke ønskelig og vil kunne få betydelige negative konsekvenser for det tradisjonelle friluftslivet og muligheten til å oppleve uberørt, stille natur.
- Målet er å begrense slik kjøring mest mulig, derfor skal det settes klare rammer.

- Det legges opp til en grundig prosess i kommunen med planprosess etter bestemmelser i Plan- og bygningsloven.
- Motorferdselovens § 4a får tillegg som gir Departementet mulighet til å gi kommuner myndighet til å etablere løyper for kjøring med snøscooter på vinterføre. I en ny § 4 a i Nasjonal forskrift foreslår Departementet bestemmelser som regulerer kommunenes adgang til å etablere snøscooterløyper.

Det er kjent at det er politisk flertall i stortinget for endringene som foreslås. I behandlingen av denne saken, vil en derfor ikke gå inn i problemstillingene som følger av lovendringen, for eksempel:

- En åpenbar konflikt mellom oppmykning av loven i forhold til myndighetenes mål om å øke befolkningens fysiske aktivitetsnivå
- Snøscooterens energikrevende drift med belter på snø, som uansett teknologiutvikling alltid vil være en negativ faktor for klima og miljø.
- Store utfordringer og utgifter til krevende oppsynsoppgaver.

Dette er forhold som er av nasjonal karakter og som andre organisasjoner bør ta tak i.

En uttale fra fjellstyret bør derimot legge mest vekt på hvem som skal ha styringsretten med motorisert ferdsel i statsallmenningene. I forslag til en ny § 4 a, syvende ledd står det følgende:

Kommunen kan ikke treffe vedtak om snøscooterløype over en eiendom før grunneier har samtykket til slik løype.

I kommentaren til denne paragrafen står det bl.a: "Krav om innhenting av samtykke gjelder overfor både private og offentlige grunneiere. Stortingets energi- og miljøkomité har i Innst. 309 S (2013-2014) understreket behovet for god dialog med grunneiere ved inngåelse av avtaler om motorisert ferdsel. Komiteen har videre uttalt at de lokale fjellstyrene må gi samtykke til motorisert ferdsel for statsallmenningene." I stedet for å følge opp denne instruksjonen fra stortingets energi- og miljøkomité, legger departementet til grunn at det er Statskog som i henhold til fjelloven er hjemmelshaver og administrerer grunneierrettighetene. Fjelloven § 12 gir fjellstyrene rett til å uttale seg om grunndisponeringstiltak før grunneier fatter vedtak. Regjeringen legger i høringsforslaget her ikke opp til å foreslå endringer i fjelloven for å overføre samtykkekompetansen fra Statskog til fjellstyrene. Samtykke til snøscooterløyper i statsallmenninger skal dermed i henhold til høringsforslaget fortsatt gis av Statskog, uttrykker departementet i høringsbrevet.

Statsallmenningene blir administrert etter "Lov om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjelloven)". Det er delt ansvar for forvaltning av statsallmenningene, mellom Statskog og fjellstyrene. Fjellstyret sitt hovedansvar går fram av § 3: "Fjellstyret skal administrere bruken og utnyttinga av rettar og lunnende i statsallmenningen så langt ikkje anna er fastsett i eller i medhald av lov. Det skal arbeide for å sikre at allmenningen vert brukt på ein måte som fremjar næringslivet i bygda og tek vare på naturvern- og friluftsinteressene." Kort oppsummert skal fjellstyret ivareta bruksrettene (jakt, fiske, stølsbruk mm). Statskog skal ivareta de andre grunneierinteressene (feste til hytter, hotell, grus mm). Fjellstyret kommer i kraft av fjelloven "i grunneiers sted" når det gjeld jakt, fiske, beitebruk, utvisning av støl m.m.

En vesentlig hensikt regjeringen har med å endre lov og forskrift, er å gi lokale myndigheter styringsmuligheter over utmarksarealer i kommunen. For fjellstyret som et lokalt forvaltningsorgan er det spesielt viktig å gi innspill for å få tatt inn i forskriften at det er fjellstyret som får den myndighet som i denne sammenheng er gitt til Statskog.

Vurdering:

Det meste av aktiviteten som skjer i statsallmenningene er fjellstyret sitt ansvarsområde, spesielt innen friluftsliv og landbruk. Ansvarsområdet til fjellstyret vil i langt større grad blir berørt av motorisert ferdsel i utmark enn Statskog. Fjellstyret står også for det praktiske oppsynet i statsallmenningene.

Motorisert ferdsel i utmark vil lett komme i konflikt med andre interesser fjellstyret med hjemmel i lov og forskrift er pålagt å forvalte. Arealene som fjellstyrene administrer er sårbare naturområder.

Det er viktig at en kan ivareta områdene på en god måte. Det er derfor viktig at fjellstyret har rett til å sikre de interessene som en gjennom fjelloven er satt til å forvalte. Med styringsrett vil fjellstyret kunne kreve å bli hørt og stille vilkår før kommunen gjør vedtak. Som det lokale forvaltningsorganet i statsallmenningene er det naturlig at fjellstyret kan være en mer aktiv part når det gjelder administrasjon av motorferdsel i utmark.

En viser i den sammenheng til lignende prinsipper ved vurdering av bruksretten da ny hundelov ble vedtatt i 2006. Før ny hundelov ble vedtatt, hadde det vært uenighet mellom Statskog og fjellstyrene om hvem som skulle gi tillatelse til hundetrening. I utgangspunktet ligger slik styringsrett til grunneier, men fjellstyrene hevdet at slik rett lå innenfor fjellstyrene sin administrasjon av bruksretten. I den nye hundeloven ble dette avklart med følgende ordlyd i § 8: *"Jakthundtrening, jakthundprøver og dressur kan bare foregå med samtykke av grunneieren eller den som har en allmenn bruksrett til eiendommen. For statsallmenningene gis samtykke av fjellstyret."* Her ble det presisert at det var fjellstyret, og ikke grunneier, som skulle administrere dette i kraft av bruksretten etter fjelloven. Dette er en grunnleggende aksept for at bruksretten som fjellstyret administrerer ikke står tilbake for Statskog sin grunneierrett. Bruksrettens styrke er klart synliggjort i § 12 i fjelloven som sier at grunndisponering bare kan skje dersom det ikke er til skade for bruksretten. Sammenlignet med hundeloven har fjellstyret minst like store interesser å ivareta når det gjelder motorisert ferdsel. Det er viktig å merke seg at fjellstyret har langt bedre lokalkunnskap om områdene og virkningene av motorisert ferdsel, sammenlignet med Statskog som har sentralisert sine funksjoner vekk fra lokalsamfunnet. Det er derfor viktig at fjellstyret kan bruke denne styringsretten.

I forslag til Forskrift om kommunalt forsøk med snøscooterløyper § 3 var det følgende ordlyd: *"...For statsallmenningene gis samtykke av fjellstyret."* Statskog/LMD hevdet dette var Statskog sin rett etter fjelloven. Klima- og miljødepartementet fant ikke grunn til å endre ordlyd i forskrift.

Regjeringen har hatt som mål å føre en ny politisk kurs som skal styrke lokal styringsrett generelt, og jf. statsråden den 15.11.13, var lokal styringsrett et hovedmål med forsøksordningen som ble lagt fram. Dette er også et hovedmål i en enstemmig miljø- og energikomiteen den 17.6.14: *"Stortinget ber regjeringen snarest mulig legge fram forslag til endring av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag som sikrer lokal forvaltning innenfor tydelige, nasjonale retningslinjer inntatt i loven."* Videre er det i komiteen sine merknader presisert følgende: *"Komiteen understreker behovet for god dialog med grunneiere ved inngåelse av avtaler om motorisert ferdsel, og at de lokale fjellstyrene må gi samtykke til motorisert ferdsel for statsallmenningene."*

Klima- og miljødepartementet har ikke oppfylt den tverrpolitiske føringen om at det skal være lokal styringsrett med motorisert ferdsel i statsallmenningene. Det er klar instruks om dette i komiteen og det er ikke normalt at departementet overser så klare instruksjoner. Departementet viser til at det eventuelt er nødvendig å endre fjelloven. Dette er ikke nødvendig! Men det må presiseres i motorferdselloven at samtykkekompetansen skal ligge til fjellstyrene, jf. styringsrett til fjellstyrene etter § 8 i hundelova. Om det likevel er nødvendig, er det ikke noe til hinder for å endre fjelloven på dette punktet. Det ble gjort endringer i fjelloven etter at tomtefesteloven var endret. I en motorferdsellov som er under endring må fjellstyret sin styringsrett gå klart fram av lovteksten, på tilsvarende måte som i hundeloven.

Forslag til vedtak

Fjellstyret ber Klima- og miljødepartementet om å følge opp de tverrpolitiske føringene fra energi- og miljøkomiteen datert 17.6.14 om lokal styringsrett i statsallmenningene og ber om at § 10 i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag får slik ordlyd:

"Denne lov innskrenker ikke den adgang grunneier og bruker har etter gjeldende rettsregler til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom. For statsallmenningene ligger denne retten til fjellstyret."

Vedtak:

Fjellstyret ber Klima- og miljødepartementet om å følge opp de tverrpolitiske føringene fra energi- og miljøkomiteen datert 17.6.14 om lokal styringsrett i statsallmenningene og ber om at § 10 i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag får slik ordlyd:

"Denne lov innskrenker ikke den adgang grunneier og bruker har etter gjeldende rettsregler til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom. For statsallmenningene ligger denne retten til fjellstyret."

Enstemmig.

Vedtaket kan iflg. § 28 i forvaltningsloven, påklages. En eventuell klage skal være skriftlig og sendes Øystre Slidre fjellstyre innen 3 uker fra mottak av dette vedtak. Parter har rett til innsyn i sakens dokumenter jfr. Forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Vedtak fattet med hjemmel i fjellovens § 23, gjelder 1 uke etter at det er kunngjort.